

«DE IMPURA NATIONE»: EXCUSA PER A UN DEBAT EN TERMES DE DIÀLEG

Un llibre que ha fet parlar tothom

De impura natione, de Mollà&Mira, ha aconseguit en un mes una pluja de guardons, vendes i comentaris, la majoria polèmics, que prenen el llibre com a excusa del debat etern entre valencians. Però ara, almenys, sense tons massa crispats.

Víctor Iranzo

De *impura natione*, així, amb títol adequadament trascolat a un llatí escaient, és el llibre del mes, potser de l'any. Premi Octubre, *Laurel* de la Hoja del Lunes i *10* de Literatura de la discoteca Distrito 10, *best-seller* al Corte Inglés i a tot arreu del cap i casal, una bona collita, tot plegat, per a un llibre que a penes du un mes a les prestatgeries. A més a més, escrit en català, curiós però català.

Qui sap si el tàndem Mollà-Mira esdevindrà tan ric i famós com el de Jacqueline Bisset i Candice Bergen. El que és innegable és que, si tot el món que n'ha parlat hagués comprat el llibre, els drets d'autor farien una suma abellidora a repartir. De dretes i d'esquerres, espanyols, blaveros i catalanistes, amb ironia o amb aplaudiments, tothom hi ha dit la seua. No hi ha, però, més quòrum que el fet mateix de parlar-ne. Cadascú ha tirat l'aigua al seu molí d'una manera en excés transparent, de vegades. El cas curiós és que els molins varien més del que sembla i que a cases, capelles i famílies abans benavengudes, aquest llibre, amb quatre idees de sintaxi impossible, ha esdevingut el paisatge imprès d'una batalla. I això, en les plàcides aigües de la premsa de la Comoditat és un mèrit, el mèrit, d'aquest tàndem que somriu amb doble ema. Regatejar-los-el seria mesquinesa.

Obriren foc, com calia, els mateixos autors, la nit del premi: «És la rebel·lió dels fills contra el pare Fuster», «Ens correspon ser la frontissa entre Castella i Catalunya», «Darrere el llibre hi ha un intent perquè els valencians recuperen el poder i el control de l'Estat espanyol». I més coses per l'estil. Entre l'imperialisme almogàver i l'*epater le nacionaliste*.

A finals de novembre, **Baltasar Porcel**, a *La Vanguardia*, trencava una llança solidària, de premiable a pre-

miats: «Fuster, amb els seus grans encerts, cometé un error de gruix: imaginar que les seues audaces hipòtesis encarnarien en la realitat». La imatge que té Porcel dels valencians és d'un realisme que esgarrifa: «el tarannà jocund de les gents, l'arquitectura barroca i popular, la gran aportació a la literatura castellana, la vessant morisca de l'ètnia, més sembla enllaçar la terra valenciana amb la murciana, si deixem de banda la modalitat dialectal catalana del llenguatge». O siga que els valencians són uns moros divertits, bar-

que ho és, o les seues tesis no saberen seduir-la com calia.

Emili Piera, treballador d'Aitana, a l'*Hoja del Lunes*, féu una entrada de to moderador. «La nostra independència passa per estrangular la pràctica de la supeditació i la infinita nostàlgia de la normalitat catalana». Digué la rabosa del raïm: és verd.

Tot, fins ací, eren amics i coneguts. A mitjan gener intervé **Francisco Domingo**, líder de Coalició Valenciana. «El llibre és escrit entre català, valencià i un altre idioma registrat en un dic-

rocs, pobletans i castellanitzats. A banda del dialecte, fins i tot els murcians podrien sentir-se insultats. Per a Porcel, doncs, Mollà&Mira entren en la dreuera d'aquesta realitat. No ens en cal una altra.

Vicent Franch, ex-reformista, agrava cap a casa amb alegria: «Aquest llibre arreplega, en abstracte, de manera literària, les meues pròpies tesis polítiques». Mal assumpte. Vicent Franch és l'autor d'aquest descàrrec fascinant: «Jo no he abandonat la política, ella m'ha abandonat a mi». O la política és una amant capritxosa,

cionari encara no divulgat». Domingo, sense fer-se gens de mala sang està disposat a creure en les llengües locals i fins i tot en les individuals. Però el que l'interessa és afirmar que «la nova via del futur nacionalisme valencià no podrà ser de disciplina socialista».

Aquest escrit obrí la veda. Després, qualsevol ha gosat parlar d'un llibre escrit «en ese idioma» amb la millor de les consciències.

Les opinions de **Maria Consuelo Reyna**, subdirectora de *Las Provincias* per exemple, són molt aprofitables:

Dos dies després de la Reyna, **González Lizondo**, líder anticatalanista extreia aquesta conclusió del llibre: «Nosaltres vam tenir una major intuïció en triar les vies que contactaren amb el poble valencià». I al cap d'un mes s'animarà a dinar amb els autors. El dinar degué ser com per llogar cadires, Lizondo proposà de dur la senyera de València en una mà i el penó de la conquesta en l'altra i profetitzà que els enfrontaments entre els valencians s'acabaran exactament dins de vuit anys. Alabat siga Déu. Per si de cas, l'endemà tranquil·litzava la galeria: «Enca-

més ponderat: «L'odi a l'intel·lectual, jo crec que l'estic odi a les idees, ha caracteritzat l'actitud vital dels nostres coterranis». Un diàleg il·lustrador, didàctic (que el llibre proposa més que no aconsegueix) no seria, doncs, una mala cosa. Posició que és més o menys la mateixa de **Pérez Benlloch**, socialista sense carnet que, sempre contradictori, reconeix que el llibre és il·legible i al mateix temps en recomana l'esforç de la lectura.

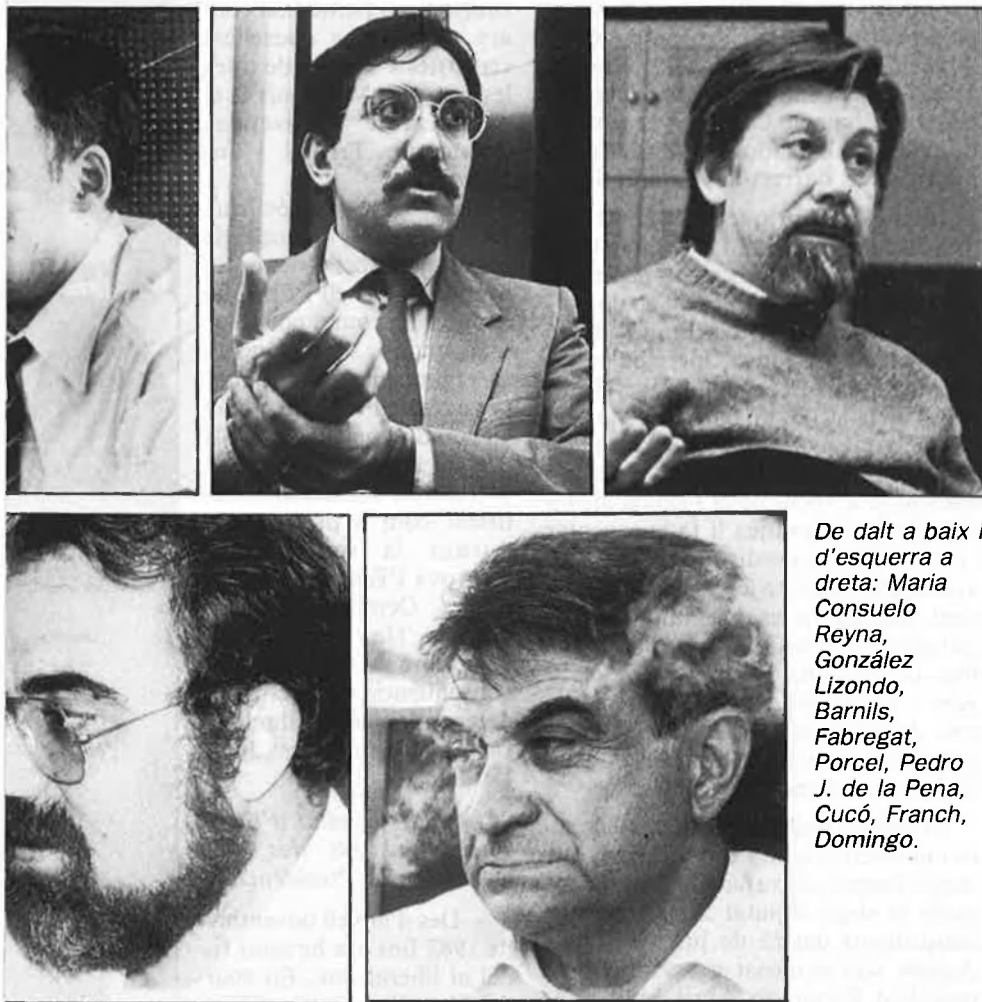
Pedro J. de la Pena, espanyol d'ofici, acaba prompte: «Damià Mollà és un tímid i ben vestit senyoret de poble». Per a ell, Fuster també és de poble i el català una curiositat dialectal de Benigànim. Curiós punt de vista per part d'un escriptor que mai no aspirà a més que a ser l'oracle cultural de la província i que ha acabat en guru paranoic del seu periòdic.

Ramon Barnills hi ha dit, potser, les coses més entonades: «El llibre és pesat, dur de llegir, il·legible, literàriament arnat i intel·lectualment prim», però també «Espero que, amagat de tothom, hi hagi entre els valencians més d'un bon lector de Maquiavel i amb ambició de fer de la política la seva carrera, que s'estigui fregant les mans d'entusiasme pel fenomen d'*Impura natione*».

Per a Barnills, que un llibre apassione els valencians parlant de València té la seua gràcia. Si més no, demostra que no necessiten Madrid per apassionar-se. I això és bo.

Per a la *Turia*, en canvi, Mollà i Mira acabaran d'ideòlegs d'Unión Valenciana i tot plegat és una mala broma. Però en parlen. L'inclit periodista d'*El País-Valencia*, **Manuel S. Jardí** afirma ni més ni menys que «el PSPV-PSOE, el gran absent de l'obra, es perfila com l'únic instrument conciliador capaç de dur a bon port l'ímpetu que s'endeuina entre els ciutadans prestos a construir un nou país». Si hem de jutjar per temes conciliadorament resolts com els de la normalització lingüística o la comarcalització, ja ens podem anar pensant quin país nou ens poden construir.

Durant dos mesos, doncs, opinions de tota classe, la majoria iròniques, algunes assenyades. Possiblement el que el llibre mereixia. En qualsevol cas, moltes. Fet i fet, *De impura natione* és una excusa per continuar el debat de sempre entre els que pensen que al País Valencià ni tot està resolt ni les coses han anat com calia. Un debat entre aquells que estan d'acord, almenys, a apassionar-se menys per Madrid que pel País Valencià. I ara, si pot ser, en termes de diàleg. □

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Maria Consuelo Reyna, González Lizondo, Barnills, Fabregat, Porcel, Pedro J. de la Pena, Cucó, Franch, Domingo.

«El dit sector blaver, les reivindicacions del qual tenen ja carta de naturalesa, que no té res a guanyar, està obert i dialogant. Per contra, el sector nacionalista, ultramontà... ha rebut el llibre amb les ungles». Conclusió:

«Tots aquests xicotets que es pararen en els anys setanta amb la cara al vent, al vent del món (Raimon dixit) han hagut d'agafar un refredat mental de tal calibre que se'ls ha esclerotitzat el cervell». El refredat no és la pitjor malaltia dels cervells, com aquestes ratlles prou demostren.

ra que dine amb Mollà i Mira jo se-guessc sent el mateix». Íntegre.

Amb els avals de Domingo, Reyna i Lizondo, **Amadeu Fabregat**, l'incomprès, trobà que ja en podia parlar. «És un llibre del qual cal parlar i fins i tot escriure, però que potser convindrà no llegir». *De impura natione*, per a Fabregat, com per a molts, no és un llibre sinó un pretext per repetir una cançó molt vella: que el nacionalisme «elitista» no va enlloc. Que és una forma egòlatra de dir que no va amb ells.

Alfons Cucó, senador socialista, és